

দৈনিক জনমভূমি

গুৱাহাটী মঙলবাৰ ১১ ছেপ্টেম্বৰ, ২০০৭

নলবাৰীৰ ঘটনা

নিজ ঘৰত নিৰাপত্তাৰক্ষীৰ হাতত এগৰাকী ৬০ বছৰীয়া মহিলাৰ মৃত্যু হোৱাটো কম কথা নহয়। নলবাৰীৰ সাৰিত্ৰী ৰাজবংশীৰ সেয়াই হ’ল। কি দোষ তেওঁৰ? তেওঁৰ পুত্ৰ আলফা সদস্য। তেওঁ নিৰাপত্তা বাহিনীক কোনোধৰণে প্ৰৰোচিত কৰাৰ কথা পুলিচে কোৱা নাই। বৰঞ্চ ঘটনাটো ‘অনিচ্ছাকৃত’ আৰু ‘দুৰ্ভাগ্যজনক’ বুলিহে পুলিচে কৈছে। তেওঁ হেনো বোৱাৰীয়েকক নিৰাপত্তা বাহিনীৰ অত্যাচাৰৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব বিচাৰিছিল। নিৰন্ত্ৰভাৱে আত্মৰক্ষাৰ চেষ্টা চলোৱা এগৰাকী মহিলাক অত্যাচাৰ কৰি হত্যা কৰাটো কিমান নিষ্ঠুৰ হ’ব পাৰে এই ঘটনাই তাকেই প্ৰমাণ কৰিলে। এই হত্যাকাণ্ডৰ দ্বাৰা প্ৰৰোচিত হৈ গাঁৱৰ ৰাইজে জিলাধিপতিৰ ঘৰ লণ্ড-ভণ্ড কৰাৰ দৰে ঘটনা ঘটিিল।

ৰাজ্যখনত সেনা বাহিনীৰ বিশেষ ক্ষমতা আইন বাহাল আছে আৰু নিৰাপত্তা বাহিনীয়ে এই আইনৰ সহায়ত জগ্ধে-মগ্ধে হত্যা কৰাৰ অধিকাৰ পায়। নলবাৰীৰ ঘটনাত ছালফা সদস্য জড়িত থকাৰ অভিযোগো উঠিছে। আত্মসমৰ্পণকাৰী সদস্যক নিৰাপত্তা বাহিনীয়ে সস্ত্ৰাসবাদী বিৰূপাত ব্যৱহাৰ কৰাৰ ঘটনা নতুন নহয়। ৰাজ্য চৰকাৰে শাস্তিৰ কথা কৈ আছে। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও সস্ত্ৰাস পৰিহাৰ কৰিবলৈ আলফাক আহ্বান জনাই আহিছে। সাৰিত্ৰী ৰাজবংশীৰ পুত্ৰ আইনৰ চকুত সস্ত্ৰাসবাদী হ’ব পাৰে। কিন্তু মানুহগৰাকীৰ দোষ ক’ত? তেওঁ জানো ৰাষ্ট্ৰৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিছে? তেওঁ বা তেওঁৰ পৰিয়ালৰ সামান্য দোষ থাকিলেও গাঁৱৰ ৰাইজ ওলাই গৈ প্ৰতিবাদ নকৰিলেহেঁতেন। নিৰাপত্তা বাহিনীৰ নিষ্ঠুৰতাৰ প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ গৈ উত্তপ্তুলি কৰা কেইজনমানক ইতিমধ্যে পুলিচে গ্ৰেপ্তাৰ কৰিছে। সাধাৰণ নাগৰিকৰ ঘৰত সশস্ত্ৰ বাহিনীয়ে অত্যাচাৰ কৰাক আইনে কি ধৰণে চায়, তাৰ সদুত্তৰ পোৱাহে কঠিন। সস্ত্ৰাস দমনৰ নামত নিৰীহৰ অধিকাৰ খৰ্ব কৰাৰ ঘটনা ঘটিয়ে আছে।

কৰ্তৃপক্ষই ইতিমধ্যে তদন্তৰ নিৰ্দেশ দিছে। সাতদিনৰ ভিতৰত তদন্তৰ প্ৰতিবেদন যুগুত হ’ব। হয়তো পৰিয়ালটোক চৰকাৰে ক্ষতিপূৰণো দিব? কিন্তু এগৰাকী নাৰীক মাজনিশা এইদৰে নিৰাপত্তা বাহিনীয়ে হত্যা কৰাটো নিঃসন্দেহে ক্ষমতাৰ অপব্যৱহাৰ। ৰাজ্যত চলি থকা সেনা বাহিনীৰ বিশেষ ক্ষমতা আইনখনৰ সুযোগত এনে কাণ্ড ঘটি থাকিব। কিন্তু সস্ত্ৰাসবাদ দমন কৰাৰ কথা হৈ বোৱাৰ সস্ত্ৰানাই বেছি। ৰাজ্য চৰকাৰে মানৱ অধিকাৰ ৰক্ষাৰ দায়িত্বক কোনোপধ্যেই আওকাণ কৰিব নোৱাৰে।

অসমৰ সমাজ-জীৱনত এনে দুৰ্ভাগ্যজনক ঘটনা যোৱা ডেৰ দশক ধৰি ঘটি আহিছে। এখন গণতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰত কোনোপধ্যে ইয়াক সহজভাৱে ল’ব নোৱাৰিব। অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰতি দিল্লীৰ অসংবেদনশীলতাৰ ই এক জ্বলন্ত প্ৰমাণ। বিভিন্ন গণ আন্দোলন, গোষ্ঠী সংঘাত, বিদ্ৰোহাত্মক কাৰ্যকলাপেৰে অঞ্চলটো বৰ্ধদিনজুৰি অস্থিৰ আছে। ইয়াৰ স্থায়ী সমাধানৰ পৰিৱৰ্তে ৰাষ্ট্ৰই দমনমূলক পন্থাহে অৱলম্বন কৰি আহিছে। সংবেদনশীল দৃষ্টিভংগীৰে সমাধান সূত্ৰ উলিওৱাটো দিল্লীৰ দায়িত্ব।

নৱ-প্ৰযুক্তিৰ উদ্ভাৱন আৰু প্ৰয়োগ

ড° সুনীল কুমাৰ শইকীয়া

কেইদিনমানৰ আগতে নেড়ফিয়ে গুৱাহাটীত তিনিদিনীয়াকৈ আয়োজন কৰা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত নৱ-প্ৰযুক্তিৰ উদ্ভাৱন আৰু ইয়াৰ প্ৰয়োগ (Grass Roots Innovation of North East) প্ৰদৰ্শনীখনলৈ আমাক নিৰ্বাচক মণ্ডলীৰ সদস্য হিচাপে নিমন্ত্ৰণ কৰাত তালৈ গৈছিলোঁ। আমাৰ বাহিৰেও আৰু আন তিনিজন নিৰ্বাচক মণ্ডলীৰ সদস্য যথাক্ৰমে শান্তিকাম হাজৰিকা (সঞ্চালক, আসাম ইনষ্টিটিউট অব্ মেনেজমেণ্ট), মাধুৰ প্ৰসাদ বেজ বৰুৱা (গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অৰ্থনীতি বিভাগৰ অধ্যাপক) আৰু অভিজিৎ বৰুৱা (বিশিষ্ট উদ্যোগী তথা ইণ্ডিয়ান চেম্বাৰছ অব্ কমার্চৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল শাখাৰ সভাপতি)কো নিমন্ত্ৰণ কৰা হৈছিল। আমাৰ নিৰ্বাচক মণ্ডলীৰ কামটো আছিল সেই প্ৰদৰ্শনীখনত প্ৰদৰ্শিত কৰা মুঠ ৩০টা নৱ-প্ৰযুক্তিৰ যন্ত্ৰপাতি চাই তাৰ এক মূল্যায়নক কৰা। সেই মূল্যায়নক আকৌ কেনেদৰে কৰিলে ভাল হ’ব, তাৰ বাবে আমি (নিৰ্বাচক মণ্ডলীয়ে) কেইদিনমান বিশেষ সূত্ৰ ঠিক কৰি লৈছিলোঁ আৰু সেই প্ৰদৰ্শনীৰ মাজতে এদিন আমাৰ নিৰ্বাচক মণ্ডলীৰ সদস্যই তাত প্ৰদৰ্শন কৰা প্ৰতিটো নতুন ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতি তাত তদ্বন্ধে চাইছিলোঁ আৰু পিছত আমাৰ মতামত দাঙি ধৰিছিলোঁ।

অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত আজি কিছুদিনৰ ভিতৰত কেইজনমান উদ্যমী যুৱকে নতুন নতুন প্ৰযুক্তি কৌশল প্ৰয়োগ কৰি এনে কিছু মান নতুন ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতি উদ্ভাৱন কৰিছে যে সেইবোৰ বাণিজ্যিক ভিত্তিত তৈয়াৰ কৰি আমাৰ ইয়াত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিলে সমগ্ৰ এই অঞ্চলৰে উদ্যোগিক তথা অৰ্থনৈতিক মানচিত্ৰ কিছু হ’লেও সলনি কৰিব পাৰিব অৰ্থাৎ আঙুৰাই নিব পাৰিব। উদাহৰণ স্বৰূপে মিজোৰামৰ বাইকজুৱালা বালটে আৰু লালপিয়ানলিয়ানা চাইলু নামৰ যুৱকদ্বয়ে বাঁহৰ কামি বা কাঠি বনাৰ পৰা এটা সৰু যন্ত্ৰ তৈয়াৰ কৰি উলিয়াইছে যে সেই যন্ত্ৰটোৰ দ্বাৰা এক নিৰ্দিষ্ট জোত বাঁহৰ কামি বা কাঠি বনাৰ পৰা

ভিতৰত কেইটামান যন্ত্ৰ হৈছে— তামোলৰ বাকলি গুচোৱা মেচিন, এটা সৰু মেচিনেৰে মৰণা মৰা বা মৰণা মৰা যন্ত্ৰ, মাত্ৰ দহ হাজাৰটকীয়া এটা মিনি ৰাইচ মিল, এটা বেৰো প্লেণ্ট, ধূপৰ কাঠি বনোৱা মেচিন, ডালিমৰ গুটি সৰোৱা মেচিন, আলু, পিঁয়াজ, নহৰু আদিৰ বাকলি গুচোৱা মেচিন, বনৌষধিক গছৰ পাত, শিপা আদি গুৰি কৰা মেচিন আদি। প্ৰচুৰ প্ৰতিভা থকা এইজন ডেকা ইঞ্জিনিয়াৰকো সেই প্ৰদৰ্শনীতে লগ পোৱাৰ লগতে তেওঁ উদ্ভাৱন কৰা সেই মেচিনবোৰো স্ব-চকুৱে ওচৰৰ পৰা চাবলৈ বা জানিবলৈ সক্ষম হ’লোঁ। ভবালীয়ে আমাৰ আগত

অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত আজি কিছুদিনৰ ভিতৰত কেইজনমান উদ্যমী যুৱকে নতুন নতুন প্ৰযুক্তি কৌশল প্ৰয়োগ কৰি এনে কিছুমান নতুন ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতি উদ্ভাৱন কৰিছে যে সেইবোৰ বাণিজ্যিক ভিত্তিত তৈয়াৰ কৰি আমাৰ ইয়াত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিলে সমগ্ৰ এই অঞ্চলৰে উদ্যোগিক তথা অৰ্থনৈতিক মানচিত্ৰ কিছু হ’লেও সলনি কৰিব পাৰিব অৰ্থাৎ আঙুৰাই নিব পাৰিব।

এইটোও উল্লেখ কৰিছিল যে তেওঁ এতিয়ালৈকে মুঠ ৬২বিধ এনে ধৰণৰ বিভিন্ন যন্ত্ৰপাতি উদ্ভাৱন কৰাৰ লগতে কেইবাটাও মেচিন বিদেশলৈ ৰপ্তানি কৰিবলৈও সক্ষম হৈছে।

আমি সেইখন প্ৰদৰ্শনীতে শিৱসাগৰৰ উদ্যমী ব্যক্তি আমিনুদ্দিন আহমেদে উদ্ভাৱন কৰা 'Dual Security Alarm System' আৰু এটা 'Railway Security Device' নামৰ যন্ত্ৰ দুটাৰ বিষয়ে বিশদভাৱে চোৱা আৰু খৰচি সাৰি জানিবলৈ সক্ষম হৈছিলোঁ। সেই ‘ছিকিউৰিটি এলাৰ্ম’ নামৰ যন্ত্ৰটো (দাম ২২,০০০ টকা) কিছুদিনৰ আগতে 'National Innovation Foundation'-ৰ পৰা ৰাষ্ট্ৰীয় পুৰস্কাৰ পাবলৈ সক্ষম হৈছিল বুলি আহমেদে আমাক কথা প্ৰসংগত উল্লেখ কৰিছিল।

‘কনক বাইচাইকেল’ বুলি আচৰিত ধৰণৰ এখন চাইকেল দেখিছিলোঁ। মৰিগাৰৰ কনক ডেকাই নিজে বহুদিন চেষ্টা কৰাৰ মূৰত সেই বিশেষ চাইকেলখন সাজি উলিয়াইছিল। সেই চাইকেলখনৰ এটা বিশেষত্ব হৈছে বহা ছাঁটটোৰ লগতে এডাল পাইপৰ দৰে বগুৱে ছাঁটটোত বহাৰ হেঁচাতে সেই পাই পডাললৈ বায়ু সোমাই চাইকেলখন আঙুৰাই যোৱাত বা টিলা আদি বগোৱাত সহায় কৰে।

ওপৰত উল্লেখ কৰা যন্ত্ৰপাতিৰ বাহিৰেও আন কেইটামান অতি প্ৰভাৱীৰ যন্ত্ৰপাতি (অসমৰ দৰে ঠাইত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা) যেনে— বঙিয়াৰ মিলনজ্যোতি দাসে উদ্ভাৱন কৰা মুৰ্গীৰ কণীৰ পৰা পোৱালি জগোৱা যন্ত্ৰ, ছয়গাঁৱৰ নুপেন কলিতাৰ এৰী, মুগা স্পাঁনি কৰা যন্ত্ৰ (দাম ৫,০০০ টকা) আৰু 'Zero head Water Turbine (দাম ২৫,০০০ টকা), ড° অমৰেন্দ্ৰ ডেকাৰ 'Bicycle cum side cart', সঞ্জীৱ সভাপণ্ডিতৰ 'Mother shelter, A flood relief camp capsule' আদি দেখি আচৰিত মনাই নহয়, তেওঁলোকক আমাৰ অন্তৰৰ শুভেচ্ছাও জ্ঞাপন কৰিছিলোঁ।

নেড়ফি হাটত প্ৰদৰ্শন কৰা এই ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতিৰ বাহিৰেও আন কিছুমান নতুন নতুন উদ্ভাৱন কৰা যন্ত্ৰপাতিৰ নামবোৰো আমি সময়ে সময়ে টুকি ৰাখিছিলোঁ। ইয়াৰ ভিতৰত এই মুহূৰ্তত আমি বিদেশলৈ ৰপ্তানি কৰিবলৈ উদ্ভাৱন কৰিছিলোঁ।

নেড়ফি হাটত প্ৰদৰ্শন কৰা এই ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতিৰ বাহিৰেও আন কিছুমান নতুন নতুন উদ্ভাৱন কৰা যন্ত্ৰপাতিৰ নামবোৰো আমি সময়ে সময়ে টুকি ৰাখিছিলোঁ। ইয়াৰ ভিতৰত এই মুহূৰ্তত আমি বিদেশলৈ ৰপ্তানি কৰিবলৈ উদ্ভাৱন কৰিছিলোঁ। গুৱাহাটীৰ স্কুলীয়া ছাত্ৰ দেৱব্ৰত নাথৰ নতুন ধৰণৰ ‘ভিডিঅ’ গেমছ (আমাৰ অসম, ২৩ জুলাই, ২০০৬), যোৰহাটৰ চাৰিগাঁৱৰ যুৱক লীলাচৰণ দত্তই আৱিষ্কাৰ কৰা মৌ ব্ৰস প্ৰছেচিং যন্ত্ৰ আৰু নিম অহঁল, চিত্ৰনলা প্ৰছেচিং যন্ত্ৰ (দৈনিক বাতৰি, ১৭ জুলাই, ২০০৫ চন), ঢুকুৱাখনাৰ যতীন্দ্ৰ কুমাৰ বৰুৱাই তৈয়াৰ কৰা ঢুকুৱাৰ বিশেষ বিন্দী (অসমীয়া খবৰ, ২৪ জুলাই, ২০০৬ চন), গুৱাহাটীৰ কনক গগৈ নামৰ ইঞ্জিনিয়াৰৰে উদ্ভাৱন কৰা পানী আৰু মাটিত চলা স্কুটাৰ বা নাও, গুৱাহাটীৰ উপেন্দ্ৰ নাথ বৰুৱাই আৱিষ্কাৰ কৰা

(লেখক ভাৰত চৰকাৰৰ আই আই ই ব মেনেজমেণ্ট বিষয়ৰ মুখ্য বিষয়া।)

পাৰমাণৱিক চুক্তি আৰু মৌলিক বাছনি

(যোৱা সংখ্যাৰ পিছৰপৰা)

পাৰমাণৱিক ক্ষেত্ৰত আন্তৰ্জাতিক সহযোগিতা পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ ফলত আণৱিক শক্তি আয়োগে উল্লেখনীয় পৰিমাণে বিদ্যুৎ শক্তিৰ উৎপাদন অহা দশকবোৰত যে বৃদ্ধি কৰিব পাৰিব তাৰ কোনো নিশ্চয়তা নাই। ইয়াৰ উপৰি এনেদৰে উৎপাদিত বিদ্যুতৰ দাম অধিক হোৱাৰে সম্ভাৱনা। পশ্চিমীয়া দেশবিন্যাকে সাধাৰণতে যোগান ধৰা ফ্ৰান্সৰ ৰিয়েক্টৰবিলাকৰ সম্পৰ্কত আণৱিক শক্তি আয়োগৰ ভূতপূৰ্ব মুৰব্বী এম আৰ ষ্টিনিবাসনে কয়, ‘শেহতীয়াভাৱে কৰা হিচাপে দেখুৱাই যে ফ্ৰান্সৰ পৰা যদি এটা এল ডব্লিউ আৰ আমদানি কৰা হয়, তেন্তে বিদ্যুতৰ দাম ভাৰতীয় গ্ৰাহকৰ বাবে অতাপিক হ’ব। ইয়াৰ কাৰণ হৈছে ফ্ৰান্সে যোগান ধৰা সা-সামগ্ৰীয়েৰ দাম অতি বেছি।’ ১ হাজাৰ মেগাৱাটৰ একোটা বিদেশী ৰিয়েক্টৰৰ দাম প্ৰায় ২ বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ অৰ্থাৎ ৮ হাজাৰ কোটি টকা। তদুপৰি নিৰ্মাণ ব্যয়ৰ সৈতে সূতৰ হাৰ যোগ দিলে অতিৰিক্ত ব্যয় হ’বগৈ আৰু প্ৰায় ২ হাজাৰ কোটি টকা। যদি অহা এক দশকত ১০ হাজাৰ মেগাৱাটৰ বিদেশী ৰিয়েক্টৰ আমদানি কৰা হয়, তেন্তে মুঠ ব্যয় হ’বগৈ ১ লাখ কোটি টকা। এয়া কম টকা নহয়।

এই খৰচ শেষত বহন কৰিব লাগিব গ্ৰাহকসকলে নাইবা চৰকাৰে এই ক্ষেত্ৰত খৰচিডি দিলে কৰদাতাসকলে। আনকি চৰকাৰে যদি কেইটামান ৰিয়েক্টৰ এই চুক্তিৰ ফল হিচাপে নিৰ্মাণ কৰেও তেন্তে এই কথা নিশ্চিত যে গ্ৰাহকসকলে বিদ্যুতৰ দাম দিব নোৱাৰিব আৰু ফলত ৰিয়েক্টৰবোৰ বন্ধ কৰিব লাগিব। মহাৰাষ্ট্ৰৰ ধাৰলত এনেদৰে স্থাপন কৰিবলৈ ওলোৱা এক গ্ৰেকল্পটোৰ ক্ষেত্ৰত এয়ে ঘটিছিল।

আণৱিক শক্তি আয়োগৰ আন এটা বিফলতাও ফুটি ওলাইছে, সেইটো হ’ল ৰিয়েক্টৰবিলাকৰ বাবে যথেষ্ট পৰিমাণে পৰিশোধিত ইউৰেনিয়ামৰ যোগান ধৰা। ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰা বিভিন্ন কাৰণত ভাৰতে ইউৰেনিয়াম ৰপ্তানি কৰিব পৰা নাছিল। ৰিয়েক্টৰবোৰ ভালভাৱে চলাই থাকিবলৈ লগাতকৈ যথেষ্ট কম পৰিমাণৰ ইউৰেনিয়ামহে ভাৰতে বৰ্তমান উৎপাদন কৰিব পাৰে। প্ৰয়োজন কম হৈ থাকোঁতেই জৰুৰি ৰখা ইউৰেনিয়ামেৰে আয়োগে ৰিয়েক্টৰবোৰ চলাই ৰাখিছে। সেইবাবেই আয়োগে যেনে-তেনে ইউৰেনিয়ামৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ চেষ্টা চলাই আহিছে। মেনালায় আৰু অন্ত্ৰপ্ৰদেশত ইউৰেনিয়াম খনন কৰিবলৈ আয়োগে প্ৰচেষ্টা চলাইছে। কিন্তু বৰ্তমানে থকা খনিবোৰৰ কামৰ স্থানীয় বাদিনসকলৰ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত পৰা প্ৰভাৱৰ হেতুকে আয়োগ এই ক্ষেত্ৰত তীব্ৰ বাধাৰ সন্মুখীন হৈছে।

আৰু অধিকসংখ্যক বোমা

ভাৰত-মাৰ্কিন পাৰমাণৱিক চুক্তিখন কপায় হ’লে আন্তৰাষ্ট্ৰীয় পাৰমাণৱিক শক্তি আয়োগৰ নিৰাপত্তা বিধিবোৰ প্ৰয়োগ কৰা ৰিয়েক্টৰবোৰৰ বাবে বিদেশৰ পৰা ইউৰেনিয়াম ক্ৰয় কৰিব পাৰিব। ইয়াৰ ফলত ঘৰুৱাভাৱে উৎপাদন কৰা ইউৰেনিয়াম পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ নিৰ্মাণ কৰাত ভাৰতে ব্যৱহাৰ কৰি এনে অস্ত্ৰৰ সংখ্যা ক্ৰুতগতিত বৃদ্ধি কৰিব। নেশ্যনেল ছিকিউৰিটি এডভাইজৰি ব’ৰ্ডৰ ভূতপূৰ্ব মুৰব্বী কে সুব্ৰমনিয়ামকে ধৰি বহু লোকে এই কথা উল্লেখ কৰিছে। সুব্ৰমনিয়ামৰ

মতে, ‘ভাৰতৰ যিহেতু ইউৰেনিয়ামৰ আকৰ্ষৰ অভাৱ আছে সেয়ে পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ হ’লে যিমান পাৰি সিমানসংখ্যক ৰিয়েক্টৰ অসামৰিক উদ্দেশ্যত ব্যৱহাৰ কৰা বুলি উল্লেখ কৰি সিবিলাক আমদানি কৰা ইউৰেনিয়ামেৰে চলাই ৰাখিব লাগিব। এনে কৰিলে আমি অস্ত্ৰ নিৰ্মাণ কৰিব পাৰিবৰ ধুটনিয়াম উৎপাদন কৰিবলৈ আমি থলুৱাভাৱে উৎপাদন কৰা ইউৰেনিয়াম আমি গোটাই ৰাখিব পাৰিম।’ প্ৰধান মন্ত্ৰী মনমোহন সিং আৰু অন্যান্য চৰকাৰী বিষয়াসকলে ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰিছে যে এনেধৰণৰ পাৰমাণৱিক পদাৰ্থ প্ৰস্তুত কৰাত চুক্তিখনে বাধাৰ সৃষ্টি নকৰে। সেইবাবেই আণৱিক শক্তি আয়োগে উল্লেখ কৰিছে যে কেইটামান ৰিয়েক্টৰ ক্ষেত্ৰত আন্তৰাষ্ট্ৰীয় পাৰমাণৱিক শক্তি আয়োগৰ বিধি প্ৰয়োগ কৰা নহয়।

এই কথাটো পাকিস্তানৰ চকুত নপৰাকৈ থকা নাই। ৰাষ্ট্ৰপতি মুশাৰফে সভাপতিত্ব কৰা নেশ্যনেল কমাণ্ড অৰ্থৰিটীয়ে (এন চি এ) সেয়ে ঘোষণা কৰিছে যে ‘ভাৰত-যুক্তৰাষ্ট্ৰ পাৰমাণৱিক চুক্তিখনৰ ফলত ভাৰতে যিহেতু আন্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধি প্ৰয়োগ নকৰা ৰিয়েক্টৰবোৰত দ্বিভংগন কৰিব পৰা পাৰমাণৱিক পদাৰ্থ উৎপাদন কৰিবলৈ সক্ষম হ’ব, সেয়ে এন চি এই আমাৰ প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ন্যূনতম ব্যৱস্থাৰোৰে গ্ৰহণ কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত কৰিছে।’ ইয়াৰ অৰ্থ হ’ল দক্ষিণ এছিয়াত দ্বিভংগন কৰিব পৰা পাৰমাণৱিক পদাৰ্থৰ উৎপাদন বাঢ়িব, আন কথাত, অস্ত্ৰ প্ৰতিযোগিতা বৃদ্ধি পাব।

পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ নিৰ্মাণৰ বাবে দ্বিভংগন কৰিব পৰা পদাৰ্থ উৎপাদন কৰাৰ আন বিপদো কিন্তু আছে। সৰ্বসাধাৰণ লোকসকলৰ ওপৰত নিৰ্দ্দেপিত নহ’লেও এনে অস্ত্ৰৰ নিৰ্মাণ প্ৰক্ৰিয়াই আমাৰ নিৰাপত্তা, অৰ্থনীতি, পৰিৱেশ, জনস্বাস্থ্য তথা বৃত্তিগত স্বাস্থ্যৰ ওপৰত ই গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাব। এনে কেন্দ্ৰবোৰৰ কাষত বাস কৰা লোকসকলৰে ক্ষতি হ’ব অধিক।

পাৰমাণৱিক গৱেষণা সম্পৰ্কীয় যিকোনো বিষয়ৰ ক্ষেত্ৰতে গোপনীয়তা বজাই ৰখা হ’ব। আণৱিক শক্তি আয়োগে বৰ্তমান পৰ্যন্ত কিমান পৰিমাণ ধুটনিয়াম উৎপাদন কৰি গোটাই ৰাখিছে সেই কথাও সেয়ে গোপন ৰখা হৈছে। সৰহভাগ হিচাপ ৬০—১০০টা পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ নিৰ্মাণ কৰিব পৰাকৈ এনে পদাৰ্থ বৰ্তমানে অস্বুত আছে। লাখ লাখ নিৰীহ লোকৰ মৃত্যু

এম ভি ৰামানা

সেই কথা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ সৰহসংখ্যক নীতি নিৰ্ধাৰকেই জানে। তেনেহ’লে তেওঁলোকে কিয় পাৰমাণৱিক পদাৰ্থৰ বেহা পুনৰ আৱৰ্ত কৰিব খুজিছে?

সাধাৰণতে যটাৰ দৰেই, ৰাজসভাৰো ঘোষণা কৰা কথাবোৰ এই ক্ষেত্ৰতো প্ৰকৃত কথা নহয়। বৃশ্ৰ প্ৰশাসনে দাবী কৰিছে যে চুক্তিখনে ভাৰতত কাৰ্বন নিৰ্গমনৰ হাৰ কমোৱাৰ লগতে ভেলে আমদানিত ভাৰতে কৰা ব্যয়ো হ্ৰাস কৰিব। কাৰ্বন নিৰ্গমনৰ হাৰ কমোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পাৰমাণৱিক শক্তি এটা ভাল বিকল্প হওক বা নহওক, নাইবা পাৰমাণৱিক শক্তিচালিত যান-বান

আমাৰ বাট-পথত চলাকেই বা নচলক সেই কথা বিচাৰ নকৰাকৈয়ো এটা কথা আঙুলিয়াব পাৰি, সেইটো হ’ল, পৰিৱেশ-বিৰোধী নীতিৰ বাবে কুখ্যাত এটা প্ৰশাসনে পৰিৱেশ সুৰক্ষাৰ দোহাই দিছে যেতিয়া কিবা এটা নিশ্চয় এইক্ষেত্ৰত গোপন কৰা হৈছে।

বৃশ্ৰ প্ৰশাসনৰ নেতৃত্বত যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ভূ-ৰাজনৈতিক কৌশলৰ ক্ষেত্ৰত ঘটোৱা নীতি পৰিৱৰ্তন আৰু ভাৰত আৰু যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ মাজত ক্ৰমবৰ্ধিত সম্পৰ্কৰ আধাৰতহে এই চুক্তিখনৰ গুৰুত্ব বৃদ্ধি পোৱা যাব। ৰাষ্ট্ৰপতি নিৰ্বাচনৰ প্ৰচাৰ অভিযানত বৈদেশিক নীতিৰ ক্ষেত্ৰত বৃশ্ৰৰ মূল পৰামৰ্শদাতা হিচাপে কাম কৰা কণ্ণেলিজ ৰাইচে ফৰেনাই এফেয়াৰ্ড আলোচনীত ২০০০

চনত প্ৰকাশিত এটা নিবন্ধত মন্তব্য কৰিছিল যে ভবিষ্যতে বৃশ্ৰ প্ৰশাসনে ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰত এটা নতুন দৃষ্টিগোচৰ গ্ৰহণ কৰিব। লগতে তেওঁ যুক্তি দৰ্শাইছিল যে ‘আঞ্চলিক ভাৱসাম্য বজাই ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতে পালন কৰা ভূমিকাৰ প্ৰতি যুক্তৰাষ্ট্ৰই সন্মুখভাৱে মনোযোগ দিয়া উচিত... চীনৰ আচৰিত ভাৰতত এটা বিশেষ স্থান আছে, আফেৰিকায়ো তেনে কথা দৰকাৰ। ভাৰত এতিয়াও এটা বৃহৎ শক্তি হৈ উঠা নাই, কিন্তু এটা বৃহৎ শক্তি হৈ পৰাৰ সাৰ্থাৰ্থ ভাৰতৰ আছে।’ ভাৰতক কেনেদৰে যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ আচিনখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি সেই কথা ভাৰত-যুক্তৰাষ্ট্ৰ সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত যোৱা কেইবছৰমান ধৰি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লোৱা এৰ্শলি টেলিছে উন্মুকিয়াই থৈছে। তেওঁ লিখিছে, ‘এছিয়াত নিজৰ ভূ-ৰাজনৈতিক কাম-কাজ বৃদ্ধি কৰাত যুক্তৰাষ্ট্ৰ যদি সঠিকভাৱে ভাৰতে কৰা ব্যয়ো হ্ৰাস কৰিব। কাৰ্বন নিৰ্গমনৰ হাৰ কমোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পাৰমাণৱিক শক্তি এটা ভাল বিকল্প হওক বা নহওক, নাইবা পাৰমাণৱিক শক্তিচালিত যান-বান

চনত প্ৰকাশিত এটা নিবন্ধত মন্তব্য কৰিছিল যে ভবিষ্যতে বৃশ্ৰ প্ৰশাসনে ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰত এটা নতুন দৃষ্টিগোচৰ গ্ৰহণ কৰিব। লগতে তেওঁ যুক্তি দৰ্শাইছিল যে ‘আঞ্চলিক ভাৱসাম্য বজাই ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতে পালন কৰা ভূমিকাৰ প্ৰতি যুক্তৰাষ্ট্ৰই সন্মুখভাৱে মনোযোগ দিয়া উচিত... চীনৰ আচৰিত ভাৰতত এটা বিশেষ স্থান আছে, আফেৰিকায়ো তেনে কথা দৰকাৰ। ভাৰত এতিয়াও এটা বৃহৎ শক্তি হৈ উঠা নাই, কিন্তু এটা বৃহৎ শক্তি হৈ পৰাৰ সাৰ্থাৰ্থ ভাৰতৰ আছে।’ ভাৰতক কেনেদৰে যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ আচিনখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি সেই কথা ভাৰত-যুক্তৰাষ্ট্ৰ সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত যোৱা কেইবছৰমান ধৰি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লোৱা এৰ্শলি টেলিছে উন্মুকিয়াই থৈছে। তেওঁ লিখিছে, ‘এছিয়াত নিজৰ ভূ-ৰাজনৈতিক কাম-কাজ বৃদ্ধি কৰাত যুক্তৰাষ্ট্ৰ যদি সঠিকভাৱে ভাৰতে কৰা ব্যয়ো হ্ৰাস কৰিব। কাৰ্বন নিৰ্গমনৰ হাৰ কমোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পাৰমাণৱিক শক্তি এটা ভাল বিকল্প হওক বা নহওক, নাইবা পাৰমাণৱিক শক্তিচালিত যান-বান

চনত প্ৰকাশিত এটা নিবন্ধত মন্তব্য কৰিছিল যে ভবিষ্যতে বৃশ্ৰ প্ৰশাসনে ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰত এটা নতুন দৃষ্টিগোচৰ গ্ৰহণ কৰিব। লগতে তেওঁ যুক্তি দৰ্শাইছিল যে ‘আঞ্চলিক ভাৱসাম্য বজাই ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতে পালন কৰা ভূমিকাৰ প্ৰতি যুক্তৰাষ্ট্ৰই সন্মুখভাৱে মনোযোগ দিয়া উচিত... চীনৰ আচৰিত ভাৰতত এটা বিশেষ স্থান আছে, আফেৰিকায়ো তেনে কথা দৰকাৰ। ভাৰত এতিয়াও এটা বৃহৎ শক্তি হৈ উঠা নাই, কিন্তু এটা বৃহৎ শক্তি হৈ পৰাৰ সাৰ্থাৰ্থ ভাৰতৰ আছে।’ ভাৰতক কেনেদৰে যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ আচিনখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি সেই কথা ভাৰত-যুক্তৰাষ্ট্ৰ সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত যোৱা কেইবছৰমান ধৰি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লোৱা এৰ্শলি টেলিছে উন্মুকিয়াই থৈছে। তেওঁ লিখিছে, ‘এছিয়াত নিজৰ ভূ-ৰাজনৈতিক কাম-কাজ বৃদ্ধি কৰাত যুক্তৰাষ্ট্ৰ যদি সঠিকভাৱে ভাৰতে কৰা ব্যয়ো হ্ৰাস কৰিব। কাৰ্বন নিৰ্গমনৰ হাৰ কমোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পাৰমাণৱিক শক্তি এটা ভাল বিকল্প হওক বা নহওক, নাইবা পাৰমাণৱিক শক্তিচালিত যান-বান

চনত প্ৰকাশিত এটা নিবন্ধত মন্তব্য কৰিছিল যে ভবিষ্যতে বৃশ্ৰ প্ৰশাসনে ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰত এটা নতুন দৃষ্টিগোচৰ গ্ৰহণ কৰিব। লগতে তেওঁ যুক্তি দৰ্শাইছিল যে ‘আঞ্চলিক ভাৱসাম্য বজাই ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতে পালন কৰা ভূমিকাৰ প্ৰতি যুক্তৰাষ্ট্ৰই সন্মুখভাৱে মনোযোগ দিয়া উচিত... চীনৰ আচৰিত ভাৰতত এটা বিশেষ স্থান আছে, আফেৰিকায়ো তেনে কথা দৰকাৰ। ভাৰত এতিয়াও এটা বৃহৎ শক্তি হৈ উঠা নাই, কিন্তু এটা বৃহৎ শক্তি হৈ পৰাৰ সাৰ্থাৰ্থ ভাৰতৰ আছে।’ ভাৰতক কেনেদৰে যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ আচিনখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি সেই কথা ভাৰত-যুক্তৰাষ্ট্ৰ সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত যোৱা কেইবছৰমান ধৰি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লোৱা এৰ্শলি টেলিছে উন্মুকিয়াই থৈছে। তেওঁ লিখিছে, ‘এছিয়াত নিজৰ ভূ-ৰাজনৈতিক কাম-কাজ বৃদ্ধি কৰাত যুক্তৰাষ্ট্ৰ যদি সঠিকভাৱে ভাৰতে কৰা ব্যয়ো হ্ৰাস কৰিব। কাৰ্বন নিৰ্গমনৰ হাৰ কমোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পাৰমাণৱিক শক্তি এটা ভাল বিকল্প হওক বা নহওক, নাইবা পাৰমাণৱিক শক্তিচালিত যান-বান